

JEGYZŐKÖNYV

A Szlovén Köztársaságban élő magyar nemzeti közösség és a Magyar Köztársaságban élő szlovén nemzeti kisebbség különjogainak biztosításáról 1992. november 6-án aláírt Egyezmény rendelkezéseinek megvalósítását figyelemmel kíséző Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság VI. Üléséről

A Magyar-Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság 2001. május 8-9-én megtartotta VI. ülését Szentgotthárdon. A magyar tagozatot Szabó Tibor, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke, a szlovén tagozatot Magdaléna Tovornik külügyminisztériumi államtitkár vezette.

I.

A Felek, valamint a két kisebbségi közösség képviselői újlag megállapították, hogy a Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaságban élő magyar nemzeti közösség különjogainak biztosításáról szóló, a két ország között 1992-ben aláírt Egyezmény pozitívan hat a két nemzeti közösség helyzetére, minden vonatkozásban segíti nemzeti hagyományaik ápolását, kulturális értékeik megőrzését, történelmi örökségük vállalását és azonosságtudatuk kiteljesítését.

Az eddig is példa értékű szlovén-magyar kapcsolatok új szakaszában, amelynek stratégiai célkitűzéseit az Európa Unióhoz történő csatlakozás határozza meg, mindkét fél elsőrendű feladatának tekinti a határ menti régió gazdasági felemelkedésének elősegítését, a közlekedés, az infrastruktúra hálózatának fejlesztését és a kulturális és szellemi javak szabad áramlásának biztosítását. Mindezek a magyar és a szlovén nemzeti közösség szuverén érdekérvényesítési lehetőségeinek keretein belül valósulnak meg.

II.

A Vegyes Bizottság értékelte az V. ülés ajánlásainak megvalósítását, és megállapította, hogy:

Az általános kérdések terén

1. A Szlovén Köztársaság kormánya és a Magyar Köztársaság kormánya megvalósította a vegyes bizottság határozatainak többségét.
2. A Vegyes Bizottság örömmel állapította meg, hogy mindkét Fél megtette a szükséges előkészületeket a Kétvölgy-Čepinci határátkelő megnyitására. Ugyanakkor továbbra sem sikerült orvosolni a nyitvatartási idővel kapcsolatos egyéb korlátozások kapcsán felmerült problémákat. Folytatódnak az előkészületek a Pince-Tornyiszentmiklós és a Felsőszölnök-Martinje határátkelő nemzetközi határátkelővé minősítése érdekében. A magyar-szlovén vasútvonal építése befejeződött, átadására 2001. május 16-án kerül sor.
3. Szlovéniában még nem alakultak meg a régiók, ezért a Szlovén-Magyar Határmenti Regionális Tanács munkája jelentősebb eredményeket nem hozott. Sikeres együttműködés a Vas Megyei Közgyűlés, a Zala Megyei Közgyűlés és a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség, valamint a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet között tapasztalható.
4. Az Országos Szlovén Önkormányzat¹ és a Magyarországi Szlovének Szövetsége együttműködési szerződést írt alá a muraszombati, a šalovci, a Gomji Petrovc-i, a kuzmai és a puconci szlovéniai határmenti önkormányzatokkal.
5. A magyarországi szlovén és a szlovéniai magyar közösség anyanyelvű hitélete megoldatlan kérdései és a hittankönyvek ügyének rendezése érdekében a maribori és a szombathelyi püspökség között folytatódnak az egyeztetések. A maribori püspökség magyarul beszélő lelkipásztorokat küld a muravidéki kétnyelvű területre, a szombathelyi püspökség pedig szlovénül tudó lelkipásztort a Rába-vidékre.

¹ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

6. Magyar részről megtörtént a foglalkoztatási egyezmény megkötéséhez szükséges szakértői bizottság létrehozása, ám ugyanezt a szlovén Fél nem tette meg.
7. A Délkelet-Európai Stabilitási Egyezmény keretében 2000 áprilisában Portorožban megrendezett kisebbségi konferencia nemzeti delegációjában helyet kaptak a Rába-vidéki szlovén nemzeti kisebbség képviselői.
8. Folytatódott az Országos Szlovén Önkormányzat központi költségvetési forrásból történő támogatása, a 2001-es növekedés 15,7 %-ot tesz ki.

A Szlovén Köztársaságban élő magyar közösség állami költségvetési támogatása 2001-ben 25%-kal emelkedett.

Az oktatás területén

1. A magyar Fél továbbra is támogatja azon törekvéseket, hogy a nemzetiségi kis létszámú iskolák kiegészítő normatívák segítségével nagyobb támogatást kapjanak a központi költségvetésből. Az alap és kiegészítő normatívákon kívül – a kistélepülési önkormányzatok alanyi jogon járó – további kiegészítő támogatásra jogosultak, melynek összege fejenként 12.000 forint. A Rába-vidéki szlovén nemzetiségi kisiskolákat fenntartó önkormányzatok – mivel ezekben az intézményekben nemzetiségi nevelés-oktatás folyik és 1.100 fő alatti településekről van szó – az alaptámogatás nyolcszorosára jogosultak. Mindezeket túl a fenntartó Önkormányzatok – pályázat útján – további pénzeszközökhöz juthatnak. 2000-ben e pályázati forrásból három Rába-vidéki szlovén nevelési-oktatási intézményt fenntartó települési önkormányzat – Apátistvánfalva, Felsőszölnök és Szakonyfalu – részesült.

A magyar Fél törekvései sajnos nem minden esetben bizonyultak elégségesnek (Szakonyfalui általános iskola), ugyanis az anyagi források egy része továbbra is a költségvetésből pályázatok útján vehető igénybe.

2. A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány a 2000-2001-es tanévre 5 középiskolás és 5 főiskolás szlovén diák számára biztosított kisebbségi ösztöndíjat.

A Szlovén Köztársaság Oktatási Tudományügyi-és Sportminisztériuma a 2000-2001-es tanévben a felsőoktatási intézményekben tanuló 5 magyarországi szlovén diák számára ítelt oda ösztöndíjat és további 2 ösztöndíjat biztosított magyar állampolgárok részére.

3. Rába-vidéki szlovén szaktanácsadó munkakörének és munkafeltételeinek szabályozására az Oktatási Minisztérium és a Vas Megyei Pedagógiai Intézet között 2000. szeptember 13-án aláírt szerződés alapján került sor. A muravidéki kétnyelvű iskolákban működő magyar nyelvi szaktanácsadó 2000. szeptember 1-jén kezdte meg munkáját Lendván.
4. A muravidéki kétnyelvű iskolák pedagógusai – az előző évekhez hasonlóan – 2001-ben is intenzív pedagógiai továbbképzésen vehetnek részt Magyarországon.
5. A magyar Oktatási Minisztérium illetékes szakfőosztálya megkezdi az előzetes tárgyalásokat a kisebbségi közösségi identitás ápolását segítő tankönyvek szakmai előkészítését végző szakértői vegyes bizottság felállítása érdekében, és azt 2002. december 1-ig létrehozza.² A magyarországi szlovén kisebbség tankönyveinek szakértői véleményezése és minősítése az Országos Kisebbségi Bizottság útján jelenleg is folyamatban van.³

A művelődés és a tájékoztatás terén

1. A szlovén Fél még nem teljesítette kötelezettségét a lendvai múzeum és könyvtár státuszának a muravidéki magyar közösség igényeinek megfelelő rendezése tekintetében, de a könyvtárakról szóló törvény tervezete a parlament előtt van, a múzeum státuszának rendezése folyamatban van.
2. A szlovén Fél megkezdte a lendvai Magyar TV Stúdió helyiség-gondjainak rendezését.

² A jegyzőkönyv szlovén nyelvű változatában a következő mondat szerepel: „A két ország oktatási minisztériumai megkezdik a szakértői vegyes bizottság megalapításának előkészületeit, amely 2002. december 1-ig elkezd a kisebbségi közösségi identitás megőrzését és kialakítását segítő tankönyvek szakmai előkészítését.”

³ A jegyzőkönyv szlovén nyelvű változata szerint a tankönyvek minősítését az „Országos Kisebbségi Önkormányzat” végzi.

3. A magyar Fél anyagi támogatásban részesítette a muravidéki magyarság központi millenniumi rendezvényét, és hozzájárult az évforduló alkalmából felállított Szent István szobor költségeinek fedezéséhez.
4. 2000. június 23-án ünnepélyes keretek között megkezdte működését a szlovén nyelven sugárzó szentgotthárdi rádió. A magyar Fél hozzájárult a stúdió felszerelés beszerzéséhez, de a rádió folyamatos működéséhez szükséges pénzeszközöket még nem biztosította. A rádió eddigi működését a Szlovén Köztársaság költségvetési támogatása, részben az Országos Szlovén Önkormányzat⁴ valamint a Magyarországi Szlovének Szövetsége biztosította.
5. A lendvai Művelődési Ház építése nem fejeződött be. A Szlovén Köztársaság Kulturális Minisztériuma, Lendva község, a Lendva Községi Magyar Önkormányzati Közösség és a Határon Túli Magyarok Hivatala közötti, e témában tervezett munkamegbeszélésre nem került sor.⁵

A magyar Fél még nem zárta le az építési költségekhez való egyszeri hozzájárulás lehetőségének vizsgálatát.

III.

A Vegyes Bizottság továbbra is érvényesnek tartja azokat az ajánlásokat, amelyek nem, vagy csak részben valósultak meg. Ezek mellett a következő ajánlásokat teszi a két kormány számára:

Az általános kérdések terén

1. két Fél illetékes szervei folytassák a tárgyalásokat és az előkészületeket a Kétvölgy-Čepinci közötti határátkelő megnyitásának ügyében, és tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy 2001. december 31-ig a határátkelő az érintettek rendelkezésére álljon.

A Felek segítsék elő, hogy a Pince-Tornyiszentmiklós és a Martinje-Felsőszölnök határátkelők nemzetközivé minősítése, valamint a Hodos-Baján-senye határátkelőhely 3,5 tonna összsúlyú teherforgalom számára történő

⁴ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

⁵ A jegyzőkönyv szlovén nyelvű változatában hiányzik az alábbi szöveg: „(...) Lendva Község Magyar Nemzeti Önkormányzati Közössége”.

igénybevétele mielőbb megtörténjen. A kishatárforgalmi határátkelőkön alakítsák ki az igényeknek megfelelő nyitvatartási időt, a gazdasági és idegenforgalmi érdekeknek megfelelően. Martinje-Felsőszölnök esetében különös jelentősége van az autóbusz-forgalom biztosításának.

Az illetékes szervek tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy évente legalább kétszer (május 12-én és augusztus 15-én) a Domonkosfa-Kercaszomor közötti határátkelő megnyitására sor kerüljön.

2. A Vegyes Bizottság a két kormánynek olyan gazdasági programok beindítását javasolja, amelyek a kisebbségek lakta területek infrastrukturális fejlesztését és új munkahelyek teremtését szolgálják.
3. A magyar Fél – összhangban a kisebbségi törvénnyel – segítse elő a magyarországi szlovén kisebbség parlamenti képviselőinek megoldását. A szlovén Fél pedig kezdeményezze a kormánynál a választójogi törvény azon része módosításának megvizsgálását, amely a kisebbségi parlamenti képviselők megválasztására vonatkozik.
4. A Vegyes Bizottság javasolja mindkét kormánynek, hogy fokozottan törekedjen az „Egyezmény” 4. cikkében rögzített nyelvhasználati jogok gyakorlati életbe történő átültetésére, különösen a kétnyelvű dokumentumok tekintetében, a kisebbségi közösségek igényeivel összhangban.
5. A Szlovén Köztársaság Szentgotthárdon működő Főkonzulátusának mintájára a Magyar Köztársaság is mielőbb nyisson a nemzetiségileg vegyesen lakott területen, a muravidéki magyarság központjában, Lendván főkonzulátust.
6. A Vegyes Bizottság ajánlja a maribori és a szombathelyi püspökségnek, hogy gondoskodjon a két kisebbségi közösség anyanyelvű hitéletének javításáról, mindenekelőtt az anyanyelvű lelkészek és a hittankönyvek tekintetében.

Az oktatás területén

1. Mindkét Fél érdekelt egy 2001-ben megrendezésre kerülő konferencia tekintetében, amelyen értékelnék a muravidéki kétnyelvű oktatás és a Rába-vidéki kisebbségi oktatás eredményeit.

2. A Felek továbbra is segítsék elő az anyanyelven történő oktatás minőségének javítását a Rába-vidéken és a muravidéki kétnyelvű iskolákban.

A magyar Fél biztosítsa a Rába-vidéki kis létszámú nemzetiségi iskolák zavartalan működéséhez szükséges állandó költségvetési pénzeszközöket.

3. A Vegyes Bizottság javasolja, hogy a Magyar Köztársaság Oktatási Minisztériuma tegye lehetővé a szlovén nyelv és népismereti tankönyvek mielőbbi kiadását.

A művelődés és a tájékoztatás területén

1. Szlovén Fél a könyvtári törvény módosításával biztosítsa, hogy a nemzeti-ségi koordinációs könyvtár a kétnyelvű területen legyen.
2. A Vegyes Bizottság a szlovén Félnek javasolja, hogy a Lendvai Múzeum készítsen programot a magyar nemzeti közösség kulturális örökségét érintő feladatok ellátása tekintetében is.
3. A Vegyes Bizottság javasolja, hogy a szlovén Fél a levéltári törvénnyel összhangban vizsgálja meg a Maribori Területi Levéltár a lendvai fiókjának létrehozását.
4. A Vegyes Bizottság megállapítja, hogy a Szentgotthárdi Szlovén Rádió működéséhez szükséges pénzügyi támogatások pályázati úton történő megszerzése nem volt sikeres.

A Vegyes Bizottság javasolja a Magyar Kormánynak, hogy az Országos Szlovén Önkormányzat⁶ költségvetésében céltámogatásként jelenjen meg a Szentgotthárdi Szlovén Rádió normatív támogatása is.

Javasolja továbbá, hogy a Magyar Kormány 2001-ben vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a költségvetési tartalékból egyszeri működési támogatást biztosítson a Szentgotthárdi Szlovén Rádió számára, az általa benyújtott költségvetés alapján.

---

⁶ Lásd az I. jegyzőkönyv 2. lábjegyzet.

Függetlenül az említett finanszírozási formáktól, a Magyar Kormány kísérije fokozott figyelemmel a Szentgotthárdi Szlovén Rádió által, a kisebbségi- és médiatámogatásokat szolgáló felhívásokra benyújtott pályázatokat.

5. A Vegyes Bizottság javasolja a Magyar Kormánynak, hogy hívja fel figyelmét a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítványnak, hogy a magyarországi kisebbségek lapkiadással kapcsolatos pályázatainak elbírálásakor azonos kritériumrendszert alkalmazzon.
6. A Felek tegyenek meg mindent a dobronaki kultúrotthon mielőbbi befejezése érdekében, valamint mindkét Fél segítse a dobronaki tájház megvásárlásához szükséges anyagi források előteremtését.
7. A magyar Fél támogassa a domonkosfai Árpádkori alapokra épült templom felújítását.

A felek megegyeztek abban, hogy következő ülésüket Szlovéniában tartják. A Jegyzőkönyv két példányban készült, szlovén és magyar nyelven. Mindkét változat egyaránt hiteles.